



STORTINGET

Representantforslag 319 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentantene Kari Sofie Bjørnsen, Erlend Larsen, Mahmoud Farahmand, Margret Hagerup, Erna Solberg og Aleksander Stokkebo

Dokument 8:319 S (2025–2026)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari Sofie Bjørnsen, Erlend Larsen, Mahmoud Farahmand, Margret Hagerup, Erna Solberg og Aleksander Stokkebo om raskere og skånsom utbygging av solenergi

Til Stortinget

Bakgrunn

Forslagsstillerne viser til at Høyres mål i kraftpolitikken er lave strømpriser, ren kraft til industrien og kostnadseffektive utslippskutt. For å oppnå disse målene trenger man mer kraft og bedre nett. Det er behov for betydelige mengder ny kraft på både kort og lang sikt, ikke minst for å legge til rette for nye arbeidsplasser, vekst og inntekter til fellesskapet. Forslagsstillerne mener derfor man bør ha en mest mulig teknologinøytral tilnærming og slippe alle kraftformer til. Det viktigste er å oppnå resultater, samtidig som man ivaretar natur, miljø og andre lokale hensyn, holder byråkratiet og kostnadene nede samt sikrer positive lokale ringvirkninger og lokal aksept.

Solenergi er den energikilden som øker mest på verdensbasis. Også i Norden og Europa for øvrig har solenergi stått for en stor del av ny kraftproduksjon og bidratt vesentlig til å holde oppe et kraftoverskudd og dekke økende kraftforbruk fra industri og forbrukere.

Forslagsstillerne viser til at Høyre også tidligere har fremmet flere forslag for økt satsing på solenergi, herunder støtteordninger under Enova for solceller i kombinasjon med lagring og smartstyring samt en rekke

endringer i regelverket for å produsere, dele og lagre overskuddskraft fra sol. Kun et fåtall av forslagene har blitt fulgt opp av regjeringen, og Norge er blant landene med lavest vekst i ny solproduksjon – også sammenlignet med land i Nord-Europa.

Forslagsstillerne mener at Norge har et betydelig potensial for å øke kraftproduksjonen basert på solenergi.

Solbransjen står nå i en krevende situasjon, som forslagsstillerne mener er forsterket av politiske grep gjort av Støre-regjeringen. Etter innføringen av Norgespris har privatmarkedet for solceller stupt. Forslagsstillerne mener det er behov for grep som gir mer ren solkraft raskt. Solkraft er den teknologien for fornybar kraftproduksjon som kan bygges ut raskest, og potensialet er stort også på steder hvor det ikke innebærer nye naturinngrep. Dette kalles grå arealer og kan være alt fra hustak til tidligere massedeponier eller langs en veiskulder.

Solkraft er i stor grad desentralisert og lokal produksjon og kan bidra til å gjøre strømforsyningen til norske bedrifter og husholdninger mer robust og diversifisert. Lokal produksjon i kombinasjon med batterier og teknologi for autonom drift vil styrke beredskapen.

Det er med kraftsektoren som med økonomien: Det er sjelden lurt å legge alle eggene i en kurv, det er alltid lurt å diversifisere. Samtidig som det er rasjonelt å ha større kraftverk som på kostnadseffektivt vis produserer store mengder kraft, er det klokt å redusere sårbarhet ved å balansere dette med desentralisert energiproduksjon som sprer og reduserer risiko – og gjør det norske samfunnet mer robust. Krigen i Ukraina, med målrettede angrep på store kraftverk og nettinfrastruktur, understreker dette poenget med stort alvor.

Mål og ambisjoner

Stortinget vedtok i 2023 et mål for Norge om ny solenergi på 8 TWh innen 2030, jf. Innst. 490 S (2022–2023) og stortingsvedtak nr. 923 (2022–2023). I 2024 hadde Norge solkraftanlegg med installert effekt på ca. 600 MW, tilsvarende ca. 0,45 TWh, og ifølge Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) ligger Norge an til å produsere bare 2 TWh i 2029.¹ Forslagsstillerne mener derfor det er tydelig at regjeringens politikk på feltet ikke er tilstrekkelig til å følge opp Stortingets vedtatte mål.

Den norske solbransjen sysselsetter i dag rundt 2000 mennesker i Norge og omsetter for i overkant av 14 mrd. kroner, hvorav størstedelen kommer fra internasjonal aktivitet.² Dette er en god basis for videre vekst, og det bør jobbes enda bedre med å legge til rette for eksport fra norsk solbransje, men også andre næringer som jobber med fornybar og fossilfri kraftproduksjon.

Forslagsstillerne mener Norge trenger en strategi for hvordan man skal få økt eksport av norske tjenester og produkter både innen solenergi, innen fornybar energi generelt og for fossilfri energiproduksjon. I denne sammenheng vises det til viktigheten av Norwegian Energy Partners (NORWEP), som venstresiden gjennom forliket om statsbudsjettet for 2026 nesten endte med å legge ned. NORWEP gjør en viktig jobb for å fremme eksport fra norsk energibransje, og dersom man legger ned NORWEP, vil det kunne forverre en allerede vanskelig situasjon for leverandørindustrien langs kysten. Det ville spesielt ramme de små og mellomstore bedriftene, som utgjør rundt 70 pst. av NORWEPs portefølje. Det er viktig å bygge videre på NORWEPs arbeid, som døråpner til de globale markedene.

Videre bør det også opprettes et kompetansesenter for teknologier som solkraft og batterier, og forslagsstillerne mener dette bør gjøres ved å utvide kompetansesenteret for vindkraft til å omfatte alle fossilfrie kraftkilder.

Tilpasse regulatorisk rammeverk

Det er flere steder hvor solkraft som teknologi burde være lønnsomt å bygge ut i dag, men hvor det regulatoriske rammeverket ikke tilstrekkelig legger til rette for lønnsomhet.

For eksempel kunne solenergi vært lønnsomt å bygge ut i større grad på store takflater, dersom det ble enklere å dele overskuddsproduksjon på tvers av seksjoner i bygget og med naboer, og dersom man eventuelt kunne lagret strøm i et felles batteri for et delingsområde. Da må man se på hvordan kraftutvekslingen innen det

avgrensede området kan skje uten at det påløper skatter, avgifter og gebyrer.

For mindre solinstallasjoner på bygg kan det være aktuelt å som hovedregel gå bort fra søknadsplikt og over til meldeplikt, for å gjøre det mindre byråkratisk å komme i gang.

Videre vil det også være mulig for nettselskapene å tillate flere tilknytninger om man fikk på plass et standardisert og digitalisert system for tilknytning på vilkår for solenergi, hvor for eksempel nettselskapet setter som vilkår at de kan begrense innmating av solkraft på nettet i timer med høyt kapasitetspress. Sammen med batterier og delingsordninger lokalt vil dette kunne bidra til å tilrettelegge for økt forbrukerfleksibilitet.

Det er også viktig at strukturelle rammevilkår, som energimerkeordningen og nettleie, legger til rette for økt utbygging av solkraft.

Tilgjengeliggjøring av grå og egnede arealer

Solkraft har et stort potensial for kraftproduksjon fra steder hvor det ikke innebærer nye naturinngrep, såkalte grå arealer.

Stortinget har bedt regjeringen gjøre grep for å legge til rette for solenergi gang på gang, for eksempel i Innst. 25 S (2022–2023) med tilhørende stortingsvedtak nr. 13 (2022–2023) og i Innst. 467 S (2022–2023) med tilhørende stortingsvedtak nr. 766 og 767 (2022–2023). Forslagsstillerne mener det nå er på tide at regjeringen legger frem konkrete tiltak for å realisere solenergi fra egnede grå arealer snarest mulig, og senest i forbindelse med den kommende klima- og energimeldingen. Det er også nødvendig at Miljødirektoratets kart over grå arealer utvikles slik at det reelt blir et nyttig verktøy.

Spesielt bygg med store arealer er godt egnet for solceller, og forslagsstillerne mener regjeringen allerede nå bør starte å implementere krav om installasjon av solenergi på nye bygg med takareal over en viss tørrelse etter inspirasjon av bygningsenergidirektivet 2024. Regjeringen bør også ta initiativ overfor aktører som forvalter store takarealer om et felles utbygningsmål frem mot 2030, i tråd med Stortingets vedtatte mål for solenergi og energiproduksjon fra grå arealer. Tilsvarende bør regjeringen også gå i dialog med nettselskapene om hvor i nettet det finnes forbruk i nærheten som gjør områdene godt egnet for å koble til mer solcellekraft.

Tilpasse finansielle rammebetingelser

Det finnes i dag blant annet støtteordninger under Enova for solkraft, og forslagsstillerne mener denne ty-

1. NVE (2025). Rapport 10/2025. Tilstanden i kraftsystemet 2025. Kraftåret 2024 og utviklingen fram mot 2029.

2. Fornybar Norge og Norsk forskningssenter for solkraft (FME SOLAR) (2026). Oppdatert veikart for norsk solkraft frem mot 2030.

pen ordninger i større grad bør brukes til kostnadseffektiv utrulling av fornybar kraftproduksjon.

Solceller til boliger kan bli mer lønnsomt for forbrukeren i kombinasjon med løsninger for lagring av strøm eller smartstyringssystemer. Når strømforbruket delvis kan styres etter utviklingen i strømprisen, kan dette redusere utgifter til både strøm og nettleie. Strømsparing og salg ut fra prissignaler vil i tillegg bidra til en mer rasjonell utnyttelse av nettkapasiteten. For å stimulere til et marked for forbrukervennlige og etter hvert rimelige strømlagrings- og smartstyringssystemer mener forslagsstillerne at det i en overgangsperiode kan være verdt å vurdere Enova-støtte i kombinasjon med anskaffelse av solceller for en husholdning. Støtten bør også kunne inkludere egnede styringssystemer og løsninger som muliggjør lokal øydrift av beredskapshensyn, slik at for eksempel en bolig eller et næringsområde kan koble seg fra strømmettet og opprettholde egen strømforsyning via solceller og batteri.

Forslagsstillerne viser til at Høyre i flere alternative statsbudsjetter har foreslått å opprette en prøveordning hvor solparker kan få investeringsstøtte etter auksjoner, hvor de som kan produsere mest kraft for minst støtte, får tilslag. Prosjekter i områder med stort behov for kraft, og hvor konfliktnivået er lavt, eksempelvis på industritomter og andre typer grå arealer, bør bli prioritert. Ordningen er foreslått forvaltet av NVE i samarbeid med Enova. Prøveordningen vil senere kunne utvides basert på erfaringene som er høstet, og dersom det fremkommer et betydelig potensial ved oppskalering.

Videre bør regjeringen også gjennomgå hvordan de finansielle rammevilkårene for solbransjen er, for eksempel sammenlignet med andre fornybare teknologier eller andre energiformer. Man bør vurdere å harmonisere avskrivingsregler for flere typer solcelleinstallasjoner, med sikte på å sikre større grad av likebehandling og å gjøre investeringene mer attraktive.

Det bør også vurderes om man kan etablere en ordning som gir vertskommuner en viss andel av verdiskapingen ved utbygging av for eksempel bakkemonterte solcelleparker i deres kommune, som kan gjennomføres på en investeringsnøytral måte.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen i den kommende klima- og energimeldingen foreslå konkrete tiltak som følger opp Stortingets mål om 8 TWh kraftproduksjon fra sol innen 2030.
2. Stortinget ber regjeringen utarbeide en eksportstrategi for produkter og tjenester fra norsk næringsliv

innen ulike former for fornybar og fossilfri kraftproduksjon.

3. Stortinget ber regjeringen utvide kompetansesenteret for vindkraft til et kompetansesenter for fossilfri kraft, herunder solkraft og løsninger med batterier.
4. Stortinget ber regjeringen utrede forbedringer i delingsordningen for solenergi, herunder øke effektgrensen samt utvide området og med hvem man kan dele på lokalt nett, batterikapasitet, overskuddsproduksjon med videre.
5. Stortinget ber regjeringen forenkle søknadsprosessen for solenergi, herunder vurdere om installasjoner på bygg under en viss grense som hovedregel skal være underlagt meldeplikt i stedet for søknadsplikt, samt sørge for et forenklet og tilpasset konsekvensregelverk for bakkemonterte solenergianlegg.
6. Stortinget ber regjeringen utrede standardiserte og digitaliserte systemer for tilknytning på vilkår for solenergi, for å tilrettelegge for økt forbrukerfleksibilitet.
7. Stortinget ber regjeringen gjennomgå og justere strukturelle rammevilkår for solkraft slik at det bedre legger til rette for økt utbygging, herunder vurdere endringer i energimerkeordningen og forlengelse av overgangsordningen for nettleie.
8. Stortinget ber regjeringen i den kommende klima- og energimeldingen legge frem en konkret tiltaksplan for å realisere solenergiproduksjon der det kan etableres uten vesentlige naturinngrep, som for eksempel på tak og fasader, på parkeringsplasser, i industriområder, langs motorveier og lignende samt på skog- og landbruksareal forutsatt at det ikke går utover landbruksproduksjonen.
9. Stortinget ber regjeringen implementere tilpassede krav om installasjon av solenergi i tråd med bygningsenergidirektivet av 2024, for eksempel at solenergi minst skal installeres der det for nye bygg over 500 kvm er praktisk og teknisk gjennomførbart og økonomisk rasjonelt.
10. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til energipartnerskap med aktører som forvalter store arealer og bygningsmasse, for eksempel Statsbygg, Forsvarsbygg, kommuner, matvare- og kjøpesenterkjeder, Avinor, helseforetak, parkeringsselskap med videre, og bli enige om mål for lønnsom utbygging av solenergi frem mot 2030.
11. Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan man bedre kan tilrettelegge for at solkraft etableres nært større forbruk, blant annet ved å gå i dialog med nettselskapene om å utarbeide anbefalte områder for bakkemontert solenergi i sine områder.
12. Stortinget ber regjeringen sørge for at Enovas mandat legger til rette for mer utrulling av kostnadseffektiv solenergi, batterier og egnede styrings-

systemer, herunder løsninger som muliggjør lokal øydrift av beredskapshensyn.

13. Stortinget ber regjeringen utrede en auksjonsordning for solkraft, med prioritering av grå arealer og styrket beredskap.
14. Stortinget ber regjeringen gjennomgå og harmonisere finansielle rammevilkår for solkraft slik at det bedre legger til rette for økt utbygging, herunder

vurdere avskrivingsreglene for solkraft generelt og om man burde innføre samme avskrivingsrate for solinstallasjoner på tak og vegger.

15. Stortinget ber regjeringen utrede mulige modeller for at vertskommuner som tilrettelegger for solkraftproduksjon, får en rimelig andel av verdiskapingen uten at det svekker investeringsviljen.

19. juni 2026

Kari Sofie Bjørnsen

Erlend Larsen

Mahmoud Farahmand

Margret Hagerup

Erna Solberg

Aleksander Stokkebo